

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiții

TELEFON No. 16/98

S U M A R

Problema metodologică în dreptul nostru civil (o nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicarea legilor) de d-l Vespasian Erbiceanu;

JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de casație, s. I: Ana A. Bobancu cu M. Sdretcu; Idem, s. III: Ministerul de Finanță cu Petre Crăiniceanu;

Idem: Ilie Dumitrescu recurs Fiscal;

Idem: Iancu Nicolae cu Fiscal;

Trib. Ilfov, s. III: Emil Lăzărescu. Ministerul Caltelor și Casa Școalelor ș. a. cu Epitropia Așezământului «Nifon» și Ionel I. Rosescu;

Bibliografii.

Problema metodologică în dreptul nostru civil

(O nouă îndrumare a rolului judecătorului în materie de interpretare și aplicare a legilor)

Urmarea 3-a (*)

Orî cu cât dispreț am vorbi despre metoda tradițională de interpretare, care face pe judecător sclavul voinței legii, orî cât am îndemna pe acesta ca în aprecierile sale să pășască „au de là, au de là du Code“, — totuși este imposibil să se acorde magistratului o așa libertate de apreciere, în cât să poată trece peste ceea ce legea rostește clar și hotărît.

Acolo unde prescripțiunile legii nu lasă nici o umbră de îndoială, judecătorul nu poate face altceva de cât să se supună lor, chiar când într'un asemenea caz el s'ar găsi în contradicție cu vederile timpului său, sau cu concepțiile sale personale despre dreptate și moralitate etc. A permite controlul judecătoresc asupra prescripțiilor categorice ale legii, ar însemna pur și simplu a legitima anarhia în domeniul dreptului.

Cu totul altceva este însă când prescripțiunile legii sunt necomplete, întunecate și dubioase, sau când un caz oare care nu e de loc prevăzut în cod. Ce va face aci judecătorul? Articolul 3 C. c. face culpabil de denegare de dreptate pe judecătorul care «va refusa să judece, sub cuvînt că legea nu prevede, sau că este întunecată, sau

neîndestulătoare». Silit deci a nu refusa dreptatea, el de astă dată este chemat a completa opera legiuitorului. Și tocmai aci apare la iveală chestiunea capitală de a se ști după care anume criteriū se va orienta magistratul, când îndeplinește, după expresiunea d-lui Drăghicescu, rolul important de legiuitor, sau mai simplu, chestiunea de a se ști care va fi metoda de interpretare cea mai nimerită într'un asemenea caz?

Tocmai de această chestiune se ocupă Francois Génys în celebra sa operă «Méthode de l'interprétation et sources en droit privé positif», apărută în 1899, care în scurt timp a avut un răsunet enorm în literatura juridică din Europa.

Înainte de aparițiunea acestei opere, găsim încă câteva studii, prin cari se pune în evidență necesitatea de a se emancipa judecătorul de legătura formală a legii; nici unul însă nu expune chestiunea cu o așa putere de argumentare și n'o analizează până în adâncul ei, cum face aceasta Génys.

Iată în resumat ideile sale fundamentale.

Dacă întocmirea vieții socialo economice este astăzi atât de complexă și mobilă, în cât legiuitorul se găsește în neputință de a o urmări pas cu pas, în sensul că la ivirea fie-cărui conflict nou de drept să intervină cu reglementări noi în cod, atunci evident că acest rol activ de regulator al relațiilor sociale, în veșnică prefacere și coliziune, trebuie să aparțină magistratului. Dacă este așa, atunci este absolută nevoie să i se acorde o mai mare libertate de apreciere, o inițiativă mai largă, fără însă a cădea în extremitatea unui subiectivism judecătoresc nețarmurit. Invazia în domeniul dreptului a unui astfel de subiectivism ar fi foarte periculoasă și ar echivala cu arbitrarul.

O asemenea stare de lucruri este contrară însăși ideii unei ordine legale obiective. În aprecierile sale magistratul trebuie să se conducă nu de noțiunile și convingerile sale subiective, ci de un criteriū extern bine statornicit; normele hotărîrilor sale trebuie să le deducă nu din concepțiile personale, ci din sorgințile obiective ale dreptului; cu un cuvînt, el trebuie să cunoască me-

(*) Veđi Curierul Judiciar No. 19 și 20, din 1906.

toada adevărată de a descoperi aceste sorginți ale dreptului și a se inspira din ele.

În ce constă însă această metodă și cari sunt isoarele obiective ale dreptului pozitiv?

În primul loc avem fără îndoială legea. Dar ce reprezintă oare legea în ultima analiză? Legea concretizează numai o parte din drept; ea nu reprezintă dreptul însuși. Ne având posibilitatea să prevadă ori ce caz concret, legea nu este altceva de cât o simplă inițiativă despre aceea ce trebuie să fie realminte și în mod definitiv statuat («la loi n'est plus, qu'une simple initiative à ce, qui doit être réellement et définitivement statué») (1); nu e altceva, de cât o călăuză, o informațiune generală («information») (2) din partea autorității competente.

Insemnătatea informațiunii nu trebuie exagerată, precum aceasta se observă în doctrina actuală. Când legea ne determină cu exactitate condițiunile materiale în care urmează să fie aplicată, ea trebuie neapărat să rămână absolută. În marea majoritate a cazurilor însă legea cuprinde indicarea unui simplu principiu general, trecând sub tăcere o mulțime de puncte ce se pot ivi în urmă și cari trebuiesc apoi completate. Pentru o asemenea lucrare de complectare, doctrina veche cere a se ținea seamă și a se cerceta voința adevărată a legiuitorului, întru cât ea poate fi aflată prin mijlocul regulilor obișnuite de interpretare în materie legală. Aci însă residă isvorul a o mulțime de rătăcirii, de nedumeriri și de dificultăți, de cari se împedică cea mai mare parte din oamenii de legi.

Eroarea constă aci în următoarele. Legea însăși, ca călăuză autorizată, nu este altceva de cât conclusia finală trasă de organul competent (de legiuitor) din aceea ce alcătuește sorginta supremă a dreptului însăși, adică din *natura lucrurilor* «nature des choses» (Fr. Géný, pag. 580). Deci această natură a lucrurilor trebuie să slujească drept criteriu suprem pentru o interpretare justă și adevărată, drept isvor nesecat, din care judecătorul să se inspire în opera sa de clarificare, de complectare și de dezvoltare a legii scrise.

De sigur zice Géný, termenul acesta de „natura lucrurilor“, va atrage contra teoriei preconizate de mine toate acele imputațiuni și critici, cari în genere s'au spus la adresa teoriei dreptului natural. Evident că această teorie, astfel precum a fost dezvoltată în decursul veacului al XVIII-lea, nu poate sta în picioare; dar iarăși nu mai puțin adevărat e că temeinicia ei nu se poate tăgădui în totul.

(1) Vezi Fr. Géný, *Méthode de l'interprétation et sources en droit privé positif*, 1899, pag. 183 și urm.

(2) *Oper. citată* pag. 580.

În afară de natura pozitivă a lucrurilor formată din elemente materiale și mobile, există o ordine mai înaltă, un fel de natură superioară a lucrurilor, alcătuită din principii raționale, din entități morale neschimbate („En dehors et au dessus de la nature des choses positives, formées d'éléments matériels et mouvants, une sorte de nature des choses supérieures, toute en principes rationnels et en entités immuables, pag. 489). Și dacă această natură superioară a lucrurilor, această *justiție absolută* («cette justice absolue», ibidem) este în primul loc obligatoare pentru legiuitor, apoi cu atât mai virtos trebuie să țină seamă de ea judecătorul atunci, când este chemat să complecteze lipsurile dreptului pozitiv, când nevoia relațiilor sociale, veșnic în prefacere și coliziune, îl împinge ca în aprecierile și hotărârile sale să depășască litera legii numai pentru a nu refuza dreptatea celor ce o cer.

Pentru ca judecătorul să priceapă și să pătrundă bine «natura lucrurilor» are nevoie de multă învățatură, va trebui să fie profund versat în științele sociale, iar resolvirea fie-cărui caz concret va reclama din partea lui o enormă trudă intelectuală. Intocmai ca și legiuitorul, el trebuie să supună fenomenele sociale ce i se prezintă unei lucrări adânci de analiză mintală, trebuie să determine bine spiritul juridic al intereselor adverse ce se ciocnesc și să găsească mijlocul pentru armonisarea lor dreaptă (pag. 581—586). Fără îndoială, truda aceasta va fi foarte grea, dar de astă-dată judecătorul are în ajutorul său tradiția și autoritatea (tradition et autorité), adică *practica judecătorească* și *jurisprudența* (pag. 207).

Cartea lui Fr. Géný a avut un colosal resonet în literatura francesă. Unul dintre cei dintii care a răspuns la apelul lui Géný a fost învățatul profesor al Universității din Lyon *Edouard Lambert*. În studiul său «*Une réforme nécessaire des études de droit civil*», publicat în *Revue internationale de l'enseignement* din 1900 pag. (216-243) și scris special cu ocaziunea aparițiunii cărții lui Géný, apoi în voluminoasa operă «*La fonction du droit civil comparé*», 1903,—în fine în lucrarea sa recentă «*Le droit civil et la législation ouvrière*» (3),

Lambert emite următoarele idei:

El este de perfect acord cu părerea lui Géný că metoda tradițională de interpretare nu mai corespunde cerințelor tot mai complexe și mai variate ale vieții actuale, împedind mobilitatea și dezvoltarea normală a dreptului. În acelaș timp Lambert recunoaște necesitatea inexorabilă de e-laborare a unei alte metode mai științifice. Cu

(3) Această lucrare este apărută în *Revue générale du droit, de la législation et la jurisprudence*, 1904, livre, II, III, V.

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 17 Ianuarie 1906

Președenția D-lui CHR. PHEREKYDE, Președinte

Ana A. Bobancu cu M. Șdretcu

Revizuire. — Cerere de revizuire făcută pe motiv că minorii n'ar fi fost apărați. — Dreptul exclusiv al minorilor ajunși majori de a face asemenea revizuire în termenile prescrise de lege. — Act pretins că a fost descoperit în urmă.

Constatarea instanței de fond că acel act exista în dosar când s'a judecat procesul în fond. — Cestiune de fapt. — (Art. 291 și 742 Pr. civ.).

1. Dreptul acordat minorilor de a ataca cu revizuire hotărârile date în contra lor, în cazul când n'au fost de loc apărați sau când au fost apărați în mod viclean, nu se poate exercita de tutore în timpul minorității ci numai de minorul ajuns major, în termen de două luni de la majoritate, după cum rezultă din dispozițiunile art 291 și 742 Pr. civilă.

2. Constatarea instanței de fond, cum că un act pretins a se fi descoperit în urmă, s'a aflat deja depus de parte în dosar cu ocazia judecării fondului procesului, este suverană și nesupusă ca atare controlului Curții de casație.

Decisiunea 24/906. — Respins, recursul făcut de Ana A. Bobancu contra sentinței Tribunalului Brăila, s. I cu No. 173/905, dată în proces cu M. Șdretcu.

Curtea,

Ascultând pe recurentă în desvoltarea motivelor de casare ;

Pe d-l avocat P. Borș în combateri ; și

Pe d-l procuror St. Stătescu în concluzii fiind minorii în cauză.

Deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare :

I. «Violarea art. 297 Pr. civ., Tribunalul Brăila pretinde că dreptul de revizuire, nu-l are de cât minorul ajuns la majoritate, întemeindu-se pe art 742 Pr. civ. ultim alin. Acest articol însă lasă la facultatea minorului dreptul de a usa de revizuire «ei vor putea . . . » zice art. 742 El nu interzice tutorului dreptul de a cere revizuirea. Art. 279 Pr. civ. e cel care regulează materia, el acordă dreptul de revizuire tutorului, pentru că zice, că acest drept naște după 2 luni de la comunicare. Și acest art. 297 nu e desființat din noul cod de procedură. El are dar, cel puțin aceiași forță ca și art. 742 și e pus rubrica care tratează materia. Apoi o dispoziție transitorie nu poate desființa o dispoziție specială de lege. De altminterale legea nu poate fi interpretată ca având dispoziții vătămătoare minorilor ; din economia generală a legii se vede că tot-d'a-una s'a căutat să vină, în favoarea incapabililor. Ast-fel e la prescripție «contra non valentum, agere, non feurit prescriptio», apoi e în procesele cu minorii, concluziile procurorului sunt obligatorii și altele etc.

«Or, cu asemenea interpretare ar fi că legiuitorul n'a voit să favorizeze pe minor. Un minor de 2 ani, având un proces pentru sequestrare de venituri, ar trebui să aștepte 19 ani, până la majoritate, ca să poată face revizuire, până atunci însă ar risca să moară de foame și n'ar mai găsi nimic la adversarul de rea credință, ca să se poată despăgubi.

«Rău și ilegal tribunalul declară că tutorul nu poate face revizuire. Tribunalul a violat art. 297 Pr. civ. și a interpretat rău art. 742 ult al. Pr. civ. ;

II. «Omisiune esențială și violarea art. 291 Pr. civ. Am propus și am dovedit lipsa complectă de apărare. Acest motiv l'am formulat foarte clar. Cu dosarul în mână am dovedit că

toate aceste el critică cu asprime principiul «naturii lucrurilor», pe care Gény ni-l dă drept criteriu fundamental al noiei sale metode de interpretare.

Dreptul natural, chiar sub forma în care ni-l prezintă Gény, nu se acomodează de loc cu funcțiunile dreptului pozitiv. Chiar și mijloacele prin cari Gény crede că magistratul va putea descoperi «natura obiectivă a lucrurilor», sunt în realitate foarte imperfecte. Din întreaga serie de științe sociale, la studiul cărora Gény trimite în acest scop pe magistrat, singură numai economia politică prezintă caracter mai științific, cu toate că ea n'ar putea procura judecătorului indicațiuni precise de cât într'un număr foarte restrâns de probleme juridice. Cele-l-alte discipline, precum psihologia socială, filosofia dreptului ; chiar și sociologia sunt abea în fașă și nu pot da concursul lor la complectarea lipsurilor dreptului pozitiv. În asemenea condițiuni evident că judecătorul pentru rezolvirea dificultăților ce întâmpină va fi nevoit în cele din urmă să recurgă la noțiunile și concepțiile sale personale despre dreptate, moralitate și despre binele public (4).

În această privință judecătorul va putea găsi, după părerea lui Lambert, un ajutor mult mai eficace și mai solid în consultarea *dreptului civil comparat-droit civil comparé* sau *droit commun législatif*.

Sub această denumire Lambert înțelege nu dreptul comparat în sensul actual al cuvintului, adică nu știința care tratează din punctul de vedere istoric dreptul arhaic al diferitelor popoare inculte, ci dreptul comparat special numai al statelor culte, cari trăesc mai mult sau mai puțin în aceleași condițiuni socialo-economice. Studiarea legiuirilor și jurisprudențelor țărilor culte, apropiate între ele din acest din urmă punct de vedere, va deschide înaintea ochilor legiuitorului și judecătorului noi orizonturi, îi va pune la îndemână o serie întreagă de mijloace și soluțiuni, prin care una și aceeași problemă juridică se rezolvă în alte țări. Atunci magistratul va putea alege soluțiunea care i se pare mai bună, mai nemerită, și cu chipul acesta dreptul în mod conscient se va *internationalisa*.

Astfel va apărea încetul cu încetul *dreptul civil general*, care întocmai ca și *gemeines Recht* german, va alcătui isvorul obiectiv nesecat pentru desvoltarea fie căruia drept național, atât sub raportul legislativ, cât și din punctul de vedere al interpretării (5).

(Va urma)

Vespasian Erbiceanu

(4) Vezi E. Lambert. *La fonction du droit civil comparé*, pag. 35 și urm.

(5) Vezi Ed. Lambert. *Une réforme nécessaire des études de droit civil*, în *Revue internat de l'enseignement*, pag. 240 și urm. ; asemenea și *La fonction du droit civil comparé*, pag. 895, 899, 901.

avocatul Vasiliu, când a pledat în contestație înaintea trib. de Covurlui a declarat că nu are cu ce mă apăra.

«Am desvoltat acest motiv tribunalului de Brăila. Cu mirare însă constat că trib. nu-l discută, nici nu-l menționează în considerentele sale și nu arată, pentru ce n'are motive. Tribunalul îl confundă cu primul motiv al persoanei capabile de a cere revisuirea, și trece peste el ca și cum n'ar fi său ca și cum ar fi anglobat în primul motiv. Tribunalul de Brăila, dar a comis o patentă omisiune și o violare a art. 291 Pr. civ.»

Având în vedere că, înaintea Tribunalului Covurlui, făcându-se de recurentă, în calitate de tutoare, cerere de revisuirea sentinței No. 383/903, dată asupra unei contestațiuni la executare și tribunalul respingând cererea de revisuire, această înaltă Curte, după recursul recurente, a casat sentința Trib. Covurlui și a trimis afacerea spre judecare Tribunalului Brăila; că acest tribunal, prin sentința atacată azi cu recurs, a respins de asemenea cererea de revisuire;

Considerând că dreptul acordat minorilor de a ataca cu revisuire hotărârile date în contra lor, când n'a fost de loc apărați său când au fost apărați în mod viclean, nu se poate exercita de tutor în timpul minorității, ci numai de minorul ajuns major în termen de două luni de la majoritate, după cum rezultă din dispozițiunile art. 291 combinat cu 742 din Pr. civ.;

Că așa fiind, tribunalul n'a violat nici un text de lege respingând cererea de revisuire pornită de tutoare și din acest punct de vedere, motivele de casare urmează a se respinge ca nefondate.

Asupra celui de al treilea motiv :

III. «Exces de putere și omisiune esențială. Am cerut tribunalului să dovedesc un motiv de revisuire de drept comun bazat pe art. 290 Pr. civ. adică: că în cursul procesului am descoperit acte ce se dețineau de un consilier al sfatului de familie, de convenția cu adversarul, acte necesarii deslegării pricinii, și am cerut martori să dovedesc aceasta. Tribunalul însă omite a se pronunța asupra cererii mele de martori, n'o discută și deci nu o rezolvă, comițând dar, un exces de putere».

Considerând că tribunalul constată prin hotărârea sa că actul ce se invoacă a se fi descoperit în urmă de tutoare era la dosar, deus chiar de dânsa cu ocazia judecării fondului procesului și, așa fiind, această constatare de fapt, scăpând de sub controlul Curței de casație, motivul de casare urmează a se respinge ca nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 22 Februarie 1906

Președinția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Ministerul de Finanțe cu Petre Crăniceanu

Legea timbrului.—Art. 64.—Taxă succesorală.—Dreptul fiscului de a contesta nu numai evaluarea făcută de moștenitori, dar și compunerea averii succesorală.

«Taxa de înregistrare fiind datorită statului asupra întregii averi succesorală, adică asupra a tot ce defunctul posedă cu titlu de proprietar la încetarea lui din viață, agenții fiscului sunt în drept a impune la această taxă, nu numai averea declarată de moștenitori ca avere proprie a mortului, dar și aceia ce se posedă în realitate de defunct cu titlu de proprietar la încetarea lui din viață.

Art. 64 din legea timbrului neocupându-se de cât cu modul cum are a se evalua bunurile de moștenire, nu ridică statului dreptul de a forma masa succesorală cu bunurile ce defunctul posedă cu titlu de proprietar la încetarea lui din viață.

Decisiunea 53/906.—Casată, în urma unei divergențe, sentința Tribunalului Teleorman cu No.

231/905, dată în procesul dintre Ministerul de Finanțe cu Petre Crăniceanu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Mandy în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Gr. Duca în combateri.

Deliberând,

Asupra mijlocului I de casare :

«Violarea art. 59 și greșită interpretare a art. 64 Legea Timbrului.

«Tribunalul din T.-Măgurele reformează procesul-verbal apelat de d-l Crăniceanu, pe motiv că, din momentul ce moștenitorul n'a comis nici o contravențiune, ci conform art. 68 din legea timbrului a făcut în termen declarația legală, administrația nu-l poate taxa de cât conform acestei declarațiuni, iar în caz de nemulțumire trebuia să facă contestație.

«În realitate însă principiul general enunțat în art. 59 arată că taxările sunt de competența autorităților fiscale și judiciare cu o singură excepțiune prevăzută de art. 64 și relativă numai la evaluarea făcută de părți, nu și la declararea propriu zisă. Alt-ceva este să evalueze venitul unui bun succesoral, alt-ceva să nu-l declar de loc, să pretind că e al meu, cu toate că actele autentice spun contrariul și pe baza acestor simple afirmațiuni să silește pe administrație să facă contestație. Într'adevăr art. 64 se referă la art. 62 în care se arată normele după cari evaluările trebuiesc făcute. Nici o dată legiuitorul care a luat atâtea măsuri în favoarea fiscului n'a putut avea acea idee, distrugătoare de principiiurile cele mai elementare de justiție și de echitate, o ascundere a aversei de impus, să dea un drept câștigat în contra fiscului».

Având în vedere că din sentința Tribunalului Teleorman No. 231/905, ce este supusă recursului, rezultă că prin procesul-verbal cu data de 1 Martie 1905, — dresat de controlorul fiscal al circ. I Teleorman, — Petre Crăniceanu a fost obligat să plătească ca taxă de înregistrare suma de 1456 lei pentru succesiunea defunctei sale soții Vilhelmina, succesiune compusă din casele de pe strada Elena Cuza Vodă 11, din dota de 500 galbeni, și din mai multe scrisuri funciare urbane și rurale, avere ce s'a luat în posesiune de sus numitul Crăniceanu făcând declarațiune de primirea succesiunii;

Având în vedere că Petre Crăniceanu, făcând apel, a susținut că nu trebuie să fie impus la plata taxei de succesiune atât asupra casei cât și asupra scrisurilor funciare urbane și rurale trecute în procesul-verbal apelat, întru cât această avere este a sa personală și s'a conformat art. 68 din legea timbrului, declarând în termen averea rămasă pe urma defunctei sale soții compusă numai din dota de 500 galbeni său 5875 lei;

Că tribunalul, admițând apelul ca fondat, a reformat sus menționatul proces-verbal și a condamnat pe Petre Crăniceanu să plătească numai taxă de înregistrare de 3% asupra sumei de lei 5875 dota defunctei sale soții, apărându-l de plata taxei asupra celei-l'alte averi;

Considerând că Tribunalul, pentru a da această soluțiune, stabilește ca principiu, că întru cât apelantul a declarat în termen averea rămasă pe urma defunctei sale soții, fiscal în acest caz are dreptul de a contesta numai suma evaluărilor făcute, iar nu a impune la plata taxelor de succesiune și o avere ce nu se arată de moștenitor ca făcând parte din succesiunea deschisă;

Considerând dar că cesițiunea dedusă în cercetarea acestei Curți consistă întru a se ști, dacă agenții fiscului sunt îndrept a impune la taxa de înregistrare nu numai averea declarată de moștenitori ca avere proprie a mortului, dar și aceia ce se posedă de defunctul cu titlu de proprietar la încetarea lui din viață;

Considerând că Statul este în drept de a percepe taxa de înregistrare asupra întregii averi succesorală;

Considerând că averea succesorală se compune din tot ce defunctul posedă cu titlu de proprietar la încetarea lui din viață.

țarea lui din viață, în virtutea presumpțiunii legale stabilită în favoarea lui;

Că cestiunea de a se ști dacă defunctul posedă acea avere, sau parte din ea, în virtutea unui just titlu de proprietate, aceasta poate face obiectul unei contestațiuni, ce moștenitorul interesat poate deduce în justiție, dar care nu poate paraliza drepturile fiscalului, cu atât mai mult că nu poate fi nici un pericol pentru restituirea taxei ce s'ar fi perceput fără drept, Statul fiind în tot-d'a-una solvabil;

Considerând că nici o obiecțiune decisivă nu se poate trage din textul art. 64 al legii timbrului, căci acest text de lege nu regulează de cât modul cum are a se evalua bunurile de moștenire, dar nu privește compuneră averii succesorală, și nici nu ridică Statului dreptul de a forma masa succesorală cu bunurile ce defunctul posedă cu titlu de proprietar la încetarea lui din viață;

Considerând că în specie Tribunalul, întemeindu-se pe art. 64 din legea timbrului, deneagă Statului dreptul de a constata averea succesorală care se posedă de defuncta ca proprietară, susținând că fiscal n'are dreptul de cât a discuta valoarea averii declarate;

Că, procedând astfel, tribunalul dă o greșită interpretare art. 64 din legea timbrului, și din acest punct de vedere, fără a mai discuta celelalte motive invocate de recurent, sentința supusă recursului urmează a fi casată;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 9 Noembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Ilie Dumitrescu, recurs fiscal

Contribuțiunile directe.—Decisiunile Comis. de apel au autoritate de lucru judecat numai pentru periodul de 5 ani, a recensământului.—(Art. 51 din legea de constatare).

Rolurile periodului lucrător nu pot avea autoritate de lucru judecat în ce privește recensământul pe periodul viitor, art. 51 din legea de constatare și percepere neputându-se invoca de cât la comisiunile de prefaceri.

Decisiunea 21/905. — Respins recursul făcut de Ilie Dumitrescu contra deciziunii comisiunii de apel din județul Ilfov cu No. 170 din 1905.

Curtea,

Asupra mijlocului de casare:

«Că reu a fost impus la patenta cl. I, pentru că vinde în detaliu și nu en gros, articole de încălțăminte fină și altele; «Violarea art. 51 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe».

Considerând că, comisiunea de apel pentru a impune pe recurent la patenta cl. I, constată în fapt și din examinarea registrelor, că dănsul exercită acest comerț;

Că, Comisiunea nu era ținută să ia în considerație impunerea din anii trecuți, întru cât în această materie nu se poate invoca autoritatea lucrului judecat, fiind un nou recensământ; iar art. 51, invocat prin motiv, nu poate fi aplicabil în specie, fiind-că acest text se referă nu la recensământul general, ci la prefacerile anuale ce se efectuează de comisiunile anuale de prefaceri;

Considerând că în cât privește constatarea și aprecierea faptelor, comisia de apel este suverană, așa că decisiunea sa nu poate fi supusă censurii Curței de casație.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

Audiența de la 7 Decembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Iancu Nicolae cu Fiscal

Legea patentelor.—Art. 13.—Constatăriile comisiunilor comunale în ce privește impunerile la patenta.—Proba contrarie incumbă patentabilului.

Asemănat art. 13 din legea patentelor, patentarii cari se plâng contra impunerii stabilite prin procesul-verbal al comisiunii comunale, sunt datorii să probeze, la Comisiunea de apel, contrariul celor constatate de comisiunea comună, prin or ce acte legale sau registre.

Decisiunea 332/905. — Respins recursul făcut de Iancu Nicolae contra deciziunii Comisiunii de apel din județul Ilfov No. 1050/905.

Curtea,

Asupra mijlocului de casare:

Având în vedere că recurentul invoacă ca motiv de recurs, exces de putere din partea comisiunii de apel care taxându-l ca împrumutător de bani și cămătar, nu s'a bazat pe nici un act;

Considerând că, față cu constatarea comisiunii de recensământ făcută la localitate, că recurentul exercită profesiunea de împrumutător cu capitaluri de mijloc, pentru care a fost impus la patenta cl. II-a Tabela A și la taxă proporțională la 200 lei 5%, recurentului incumbă sarcina a dovedi contra celor constatate de comisiunea comună, prezentând înaintea comisiunii de apel acte, conform art. 13 din legea patentelor, ceea ce nefăcând, după cum rezultă din deciziunea supusă recursului, cu drept cuvânt, comisia de apel, a menținut impunerea făcută de comisia comună;

Considerând că, stabilirea comerțului ce exercită un comerciant, constituie o cestiune de fapt, de atributul suveran al instanței de fond;

Că așa fiind, motivul invocat de recurent găsimu-se neîntemeiat, urmează a se respinge ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III C. c.

Audiența de la 23 Decembrie 1905

Președenția D-lui M. BALȘ, Președinte

Emil Iazărescu, Ministerul Cultelor și Casa Școalelor ș. a. cu Epitropia Așezământului „Nifon” și Ionel I. Rosescu

Jurnal No. 9132

Intervențiune.—Condițiunile ce trebuie să întrunească spre a fi admisă în principiu.

Liberalități testamentare. — Condițiunile cerute persoanei căreia i s'a lăsat un legat, spre a putea beneficia de el.—Liberalitate făcută în folosul instrucțiunii. — Cui se consideră adresată acea liberalitate. — Instituțiunea așezământului Nifon. — Dacă ea poate fi considerată ca persoană juridică numai pe temeiul unui decret. — Necesitatea unei legi în puterea căreia acel așezământ să poată fi considerat ca persoană juridică.—Legea clerului din 1893.—Dacă acea lege a putut atribui acestui așezământ calitatea de persoană juridică. — Dreptul Ministerului cultelor asupra liberalității Mitropolitului Nifon. Interesul Ministerului de a observa și supraveghea modul de administrație al fondului, și modul alegerii persoanelor chemate a-l administra. — Dacă o dispoziție testamentară poate opri pe Stat a supraveghea un așezământ — Dispozițiune contrară ordinii publice.—Dreptul instanțelor de fond de a judeca asemenea acte. — Legea casei școalelor și regulamentul acestei legi.—Dreptul casei școalelor de a supraveghea și a controla în mod efectiv administrarea fondurilor așezământelor.

1. Pentru ca o intervenție să fie admisă în principiu, este necesar ca cel ce o face să aibă interes.

2. Pentru ca cine-va să poată dobândi un drept, se cere ca să existe ca persoană fizică sau juridică; că atunci când e vorba de o liberalitate făcută printr'o dispozițiune testamentară, această regulă se aplică acelor în favoarea cărora s'a lăsat legatul.

Astfel, un legat lăsat într'un mod general în favoarea săracilor nu ar fi valabil, când beneficiarul neconstituind o persoană juridică, nu ar putea dobândi un asemenea drept.

3. Ori-ce legat în folosul instrucțiunii sau asistenței publice, se consideră ca adresat organelor orânduite ca să reprezinte în alcătuirea statului atât instrucțiunea cât și asistența publică, căci de și este exact că elevii, bolnavii sau săracii sunt beneficiarii liberalității, ei însă nu au exercițiul drepturilor lor, drept ce rămâne rezervat organelor sus arătate.

4. Ori care ar fi teoria ce s'ar adopta asupra naturii fundațiilor, încă este cert că ele nu au existența juridică prin ele însăși și nu o pot căpăta de cât prin intervențiunea puterii suverane a Statului adică a puterii legislative.

Prin urmare un simplu decret nu este suficient pentru a acorda personalitatea morală unei instituțiuni, ci numai o lege este necesară în acest scop.

5. Art. 19 din legea clerului din 1893 nu poate fi privit ca acordând personalitatea morală Așezământului Nifon, căci acest articol prevede numai asimilarea elevilor seminarului cu elevii Statului, iar faptul că există o identitate de program nu implică ideea că instituțiunea care predă cursurile nu poate fi de cât o persoană juridică, întru cât asemenea persoane nu se pot crea prin deducțiuni și interpretări.

Prin urmare, personalitatea juridică a Așezămintelor Nifon nefiind recunoscute prin nici o lege, Ministerul instrucțiunii publice este titularul liberalității Mitropolitului Nifon, în favoarea învățământului laic, și în această calitate Ministerul având dreptul a supraveghea dacă administrarea fondului se face într'un mod folositor instrucțiunii, cum și modul alegerei persoanelor chemate a administra acest fond, are dreptul de a interveni în instanța chemată a se pronunța asupra modului cum s'a făcut alegerea unuia din epitropi, întru cât prin aceasta nu face de cât să privegheze asupra aplicării dispozițiilor testamentare.

6. Dispozițiunea prohibitivă dintr'un testament cu privire la ori-ce amestec strein în Așezămintele, nu poate fi opusă și Statului, căci o asemenea dispozițiune ar fi contrară ordinii publice care are a fi considerată ca nescrisă.

7. Dacă este exact că o dispozițiune care înlătură pe Stat din controlul de administrare a fondurilor destinate instrucțiunii ar fi contrară ordinii publice, totuși acest control în sine constituie nu un act de suveranitate, ci un act de administrațiune; că principiul controlului este de esența suveranității, însă modul de aplicațiune al acestui control și limitele lui, sunt de natură de a intra în cadrul actelor de administrațiune ce pot fi cercetate de instanțele judecătorești.

8. Casa școalelor înființată prin legea din 9 Martie 1896, are dreptul nu numai de a priveghea dar și de a controla într'un mod efectiv administrația fondurilor așezămintelor prevăzute la art. 16 din acea lege, drept prevăzut și prin art. 74 din regulamentul acelei legi, regulament care nu poate fi înlăturat de instanțele judecătorești de cât numai atunci când el conține dispozițiuni în contradicție cu textul legii.

Tribunalul.

Având în vedere cererea făcută de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice și Administrațiunea Casei școalelor, prin petițiunea înregistrată la No. 17013 din 21 Septembrie 1905, prin care declară că intervine în procesul intentat de M. Ianculescu, Al. N. Ștefănescu și Emil Al. Lăzărescu, prin petițiunea înregistrată la No. 20095 din 19 Maiu 1905, în contra Epitropiei Așeză-

măntelor «Nifon Mitropolitul», I. P. S. S. Mitropolitul Primat al Ungro-Vlahiei și al d-lui Ionel I. Rosescu personal;

Având în vedere că reclamanții prin acțiunea ce au intentat, cer pentru viții de formă și de fond, anularea alegerii efectuată în ziua de 24 Februarie 1905, în persoana d-lui Ionel Rosescu ca Epitrop al Așezămintelor «Nifon Mitropolitul» și efectuarea unei noi alegeri;

Având în vedere că, Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor și Casa școalelor în intervențiunea lor pun aceleași concluziuni;

Considerând că, potrivit art. 249 C. pr. civ. urmează a se discuta admisibilitatea în principiu a acestei intervențiuni;

Având în vedere susținerile intervenientului și opiniile părților intimite asupra acestei chestiuni;

Având în vedere că, reclamanții principali și unul dintre Efori d-l C. G. Enescu nu se opun la admiterea în principiu a intervențiunii de față; că însă, Eforul I. Rosescu și Eforul Ionel I. Rosescu cer ca să se declare intervențiunea inadmisibilă;

Considerând că, pentru ca o intervențiune să poată fi admisă în principiu este necesar că acel care o face să aibă interes;

Având în vedere că, Ministerul Instrucțiunii Publice susține că are interes ca să intervie în acest proces, pentru că este vorba de modul de administrație a unui stabiliment de instrucțiune funcționând în virtutea unei liberalități particulare și că Ministerul, împreună cu Casa școalelor atât în calitate de titular al liberalităților făcute în favoarea instrucțiunii, cât și în virtutea dreptului de priveghere și control ce îi este dat prin legea organică a Casei școalelor, sunt în drept ca să ceară de la justiție îndreptarea abaterilor de la lege, regulamentele ce s'ar săvârși de Administratori;

Având în vedere că, intimații, Efori Rosescu, prin avocații lor susțiu în primul rând că, Ministerul Instrucțiunii Publice nu este titularul liberalităților adresate instrucțiunii; că chiar de ar fi în principiu totuși nu ar putea să controleze administrațiunea Așezămintelor, de oare-ce au personalitatea juridică; că apoi un asemenea amestec din partea Statului este înlăturat într'un mod formal prin actele de fundațiuni ale Instituțiunii, și în fine, că legea Casei școalelor nu dă Statului de cât un drept de priveghere și nu-i îngăduie să se amestece în administrațiune;

Având în vedere că, în anul 1872 decretul domnesc No. 120 din 31 Ianuarie aprobă jurnalul Consiliului de Miniștri No. 1 din 1872, prin care se încuviințează propunerea I. P. S. S. Părintelui Mitropolit Nifon Primat al țării făcută prin actul înregistrat la No. 1140; că pe cât este încă în viață dorește a fonda din propriile sale economii un Seminar care să poarte numele său; că acest Seminar ca o proprietate a Sfinții Sale pe cât timp va trăi să fie administrat și îngrijit de I. P. S. S. întâmpinând cu de la sine toate cheltuețele lui fără de a avea nimenea altul dreptul de a se amesteca la densus; se mai aprobă că Seminarul să fie dotat de Sfinția sa prin testament în mod de a putea și după înțetarea din viață a I. P. S. S. să se mențină în cea mai bună stare și să se întinză cu vremea în proporțiunile pentru care se face conform cu testamentul ce I. P. S. S. va face, a se încuviința ca tinerii după terminarea studiilor în Seminar și examenul ce vor da să aibă dreptul de a intra în hirotonie ca toți seminaristii în genere. În fine, prin art. 2 I. P. S. S. Nifon Mitropolit Primat este autorizat a pune în lucrare dorința sa exprimată prin actul citat mai sus;

La 11 Decembre 1874 Mitropolitul Nifon, prin două testamente mistice declară că fondează în București un Seminar purtând numele său, administrat de o Epitropie compusă din 3 persoane laice sub supravegherea Mitropolitului al Scaunului din București; prin art. 22 din primul testament se arată că Așezământul fiind

cu totul bisericesc nu admite altă administrațiune de cât cea prevăzută mai sus, nici alt control de cât al Mitropolitului Scaunului din București instituit ca un Efor supraveghetor întru aceasta. Prin al doilea testament Mitropolitul Nifon constituia un fond compus din 2 moșii sub numele de «fondul de instrucțiune și ajutoare Nilon» în favoarea învățământului laic. Administrațiunea acestui fond era încredințată comisiunii de 3 administratori ai Seminarului, obligați ca să-l administreze deosebit și aparte. După art. 8. «Nici o altă autoritate ori-care ar fi, precum nimeni asemenea din cei ce reprezintă o ramură a puterii publice, fie districtuală fie comunală n'au dreptul a se amesteca sau interveni în nici un mod și sub nici un pretext în lucrările și atribuțiunile acestei administrații. Singurul, în persoană Mitropolitul al Scaunului din București, va exercita un drept de supraveghere spre a face să se execute întocmai și neclintite dispozițiile acestui așezământ aducând la timp și la loc cuviincioasele observațiuni (de va fi cazul) fără însă a se amesteca în administrațiune». «Iar asupra art. 9: Când guvernul său ori-care putere publică perzând din vedere scopul de folos general și călcând în picioare ori-ce sentimente de grațitudine pentru atâta sârguință va cugeta a se amesteca în afacerile administrațiunii, ori va tinde a slăbi acest așezământ, a-l prefăce, a-l contopi cu altul său în fine a face ori-ce act de natură a-i lovi independența și a introduce amestec străin, atunci dacă Administratorii sus arătați vor vedea că toate protestațiunile făcute Domnitorului, puterii judecătoreșii și Corpurilor legiuitoare și toate încercările întrebuițate spre a ține neatins prerogativele acestui Așezământ sunt în deșert; rămâne ca Dumnezeu să judece și să răsplătească acelora cari au voit să înăbușească învățătura și luminarea poporului și au mers până să răpească și pâinea săracilor». În anul 1875, Maiu 5, Mitropolitul Nifon, încetează din viață și administrarea Seminarului și a fondului laic urmează cu formele prevăzute în aceste testamente. La 24 Februarie 1905, se alege de Corpul profesoral al Seminarului ca Epitrop, intimatul Ionel I. Rosescu, alege-se ca se atacă prin acțiunea de față ca nefiind făcută cu paza formelor prescise de actele de fundațiune;

Considerând în ceea ce privește, cesțiunea calității Ministerului Instrucțiunii, de titular al liberalităților făcute în folosul instrucțiunii, că în principiu pentru ca cineva să poată dobândi un drept este necesar, ca să existe ca persoană fizică sau juridică. Că atunci când este vorba de o liberalitate făcută printr'o dispozițiune testamentară, această regulă se aplică acelor în favoarea cărora s'a lăsat legatul;

Că prin urmare, un legat lăsat într'un mod general în favoarea învățământului său în favoarea săracilor nu ar fi valabil pentru că beneficiarul neconstituind o persoană juridică, nu ar putea dobândi un asemenea drept;

Considerând însă că, în alcătuirea unui Stat există diferite organe instituite pentru a asigura funcționarea elementelor vieții publice și că instrucțiunea sau existența publică figurează în primul rând între aceste elemente. Că ori ce legat în folosul acestor elemente, se consideră ca adresat organelor orânduite că să-i reprezinte în alcătuirea Statului, dacă este exact că elevii bolnavi sau săraci sunt beneficiarii unor asemenea liberalități, ei însă nu au exercițiul drepturilor lor, acest exercițiu fiind rezervat organelor indicate mai sus. Că această soluțiune este generalmente admisă de doctrină și de jurisprudență;

Că, prin urmare, afirmațiunea reprezentărilor Ministerului, consacrată de altminterlea de legiuitorul român prin legea Casei Școalelor, este exactă;

Având în vedere că intimații susțin să chiar în ipoteză când Ministrul Instrucțiunii Publice ar fi considerat în general ca titular al liberalităților în favoarea instrucțiunii, încă aceasta nu i-ar da drept ca să intervie

în procesul de față, această teorie fiind aplicabilă numai când destinatarii nu au personalitate fizică sau juridică, ceea ce nu ar fi cazul în specie, personalitatea juridică a Așezămintelor fiind recunoscută prin decretul din 1872, reprodus mai sus și prin art. 19 al. 3 al legii clerului mirean din 29 Maiu 1893;

Considerând că, ori care ar fi teoria ce s'ar adopta asupra naturii fundațiunii și chiar de nu s'ar admite că sunt rezultatul intențiunii aceluia care voește să le întemeeze, încă este cert că ele nu au existență juridică prin ele însăși și nu o pot căpăta de cât prin intervențiunea puterii suverane a Statului care, cercetând scopul ce urmărește fondatorul, poate acorda sau refuza crearea persoanei juridice;

Considerând că o asemenea creațiune aparținând puterii suverane a Statului, nu poate fi opera puterii executive, ci numai a puterii legislative;

Că, prin urmare, un decret nu este suficient pentru a acorda personalitatea morală unei asemenea Instituțiuni și că o lege este necesară în acest scop;

Considerând, în afară de aceasta, decretul din 1872 are în vedere un testament încă neredactat al unei persoane în viață, testament ce nu a fost depus de cât trei ani mai târziu;

Considerând că, art. 19 din legea clerului din 1893 nu poate fi privit ca acordând personalitatea morală «Așezămintelor Nifon», căci acest articol prevede numai asimilarea elevilor Seminarului cu elevii Statului, ori această asimilare, această recunoaștere a valorii instrucțiunii predate în Așezământ nu poate fi cătuși de puțin privită ca acordarea personalității morale din partea Statului; faptul că există o identitate de programe nu implică ideea că Instituțiunea care predă cursurile nu poate fi de cât o persoană juridică. Nu se pot crea persoane juridice prin deducțiune și interpretățiune; recunoașterea utilităților publice a unui stabiliment de instrucțiune nu decurge din aprobarea programelor sale și nici chiar din echivalența ce s'ar acorda diplomelor pe cari le liberează;

Considerând deci că, personalitatea juridică a Așezămintelor Nifon nefiind recunoscută prin nici o lege, obiectiunea Epitropilor Rosescu este neîntemeiată și că Ministerul Instrucțiunii publice este titularul liberalității Mitropolitului Nifon, în favoarea învățământului laic;

Având în vedere că, în această calitate Ministerul are dreptul ca să examineze, dacă administrațiunea fondului se face într'adevăr într'un mod folositor instrucțiunii;

Considerând că, prin actele testamentare Mitropolitul Nifon a stabilit modul de administrare a fondului și modul de alege-re al persoanelor chemate ca să administreze acest fond;

Că prin acțiunea de față se susține, că alegerea d-lui Ionel I. Rosescu, nu s'a efectuat în conformitate cu aceste reguli;

Având în vedere că, alegerea Administratorilor fondului, constituie un fapt despre regularitatea căruia titularul liberalității este în drept ca să se intereseze și că poate să ceară reformarea ei, în caz când ar crede că nu este conformă cu prescripțiunile edictate de fondatorul Așezământului;

Având în vedere că, intimații susțin că față cu prohibițiunile solemne și clare exprimate de testator în privința amestecului puterii Statului în administrarea averii Așezământului, intervențiunea Statului nu poate fi admisă;

Având în vedere că, Ministerul susține prin intervențiunea sa, că dispozițiunile actelor de fundațiune privitoare la alegerea Epitropilor nu au fost respectate, și cere ca să se procedeze în conformitate cu aceste dispozițiuni. Că, prin urmare Ministerul, cere aplicarea regulilor stabilite în aceste acte;

Având în vedere că prohibițiunile relative la un amestec strein, reproduse mai sus, pot fi interpretate în spiritul său în litera lor;

Că dacă este vorba a se interpreta spiritul acestor dispozițiuni, este foarte greu de admis că testatorul să fi avut intențiunea de a împedica puterea publică să vegheze într'un mod efectiv la respectarea dorințelor ce exprima, având deci mai puține garanții ca ele să fie aduse la îndeplinire într'un mod fidel. Ceea ce a vizat Mitropolitul prin aceste publicațiuni a fost eventualitatea neaplicării dispozițiilor ce lua prin testament; eventualitatea intrării în stăpânire a puterii suverane asupra bunurilor legate în scopul ales și a deturării fondului de la destinațiunea sa păgubind cauza instrucțiunii și a luminării poporului; ori în cazul de față nu este cătuși de puțin vorba despre o asemenea eventualitate ci din contră, despre aplicarea dispozițiilor testamentare;

Considerând că, în ipoteza când prohibițiunile s'ar interpreta în litera lor și s'ar considera ca pornite dintr'un sentiment de opunere la ori ce amestec al Statului în Așezăminte în ori ce direcțiune și chiar într'o direcțiune favorabilă intențiilor exprimate, totuși intervențiunea Statului încă nu ar putea să fie respinsă; căci o asemenea dispozițiune ar fi contrară ordinii publice și ar urma să fie considerată ca nescrisă;

Intr'adevăr, instrucțiunea este un factor extrem de important, capital, chiar în desvoltarea unei națiuni și nu este admisibil ca organele conducătoare în Stat, să fie excluse cu desăvârșire din dreptul de a supraveghia și controla modul de distribuire al acestui element esențial de progres și de civilizațiune;

Considerând însă că, existența unei asemenea dispozițiuni contrară ordinii publice nu anulează testamentul în întregul lui, ea urmând a fi numai considerată ca ne scrisă întru cât neamestecul Statului nu a fost cauza impulsivă a liberalității Mitropolitului Nifon. Suprimarea în codul român a dispozițiunii similare din codul francez nu poate fi un motiv de a se considera că testamentul întreg este anulat, nulitățile neputând fi create prin interpretări și fără un text de lege;

Având în vedere că, intimații alegă că dacă dispozițiunea prin care se exclude amestecul Statului este nulă și intervențiunea Statului admisibilă din acest punct de vedere, ea încă n'ar putea fi judecată astăzi de Tribunal; căci ar fi vorba atunci de un act al Statului, lucrând ca putere suverană și asemenea acte nu ar putea, din cauza principiilor separațiunii puterilor, să fie judecate și apreciate de instanțele judecătorești;

Având în vedere în primul rînd că, dacă este exact că o dispozițiune care ar înlătura pe Stat din controlul de administrare a fondurilor destinate instrucțiunii, ar fi contrară ordinii publice, totuși acest control în sine constituie nu un act de suveranitate cum ar fi cercetarea și stabilirea programelor, ci un act de administrațiune; principiul controlului este de esența suveranității, însă modul de aplicațiune al acestui control și limitele lui sunt de natură de a intra în cadrul actelor de administrațiune, ce pot fi cercetate de instanțele judecătorești. De altmintrelea, chiar dacă această din urmă teorie nu ar fi exactă, numai Statul ar fi acel ce ar fi în drept ca să se opue acestei știrbiri a puterilor sale suverane.

Având în vedere că, prin aceste considerațiuni se legitimează intervențiunea Statului în afară de ori ce text de lege special și numai pe baza principiilor generale; dar aceste principii au fost concretizate prin legea din 9 Martie 1896 pentru înființarea casei școalelor. Această Casă are menirea ca să administreze, privegheze și să controleze toate fondurile destinate învățămîntului cari provin din legate sau donațiuni (art. 1 al. b din lege) dreptul de administrare se întinde asupra fundațiilor ce nu au prin actul lor de înființare o administrațiune specială; dreptul de priveghere se întinde asupra Instrucțiunilor puse prin actul lor de fundațiune sub o administrațiune specială (art. 16) ca în cazul de față;

Având în vedere că, cu ocaziunea discuțiunii în Senat

a legii în chestiune s'a propus la art. 16 un amendament care excludea un asemenea control pentru stabilimentele ale căror acte de fundațiune conținea dispozițiuni de natura acelei anunțate mai sus și acest amendament a fost respins; (ședința de la 5 Martie 1896) de asemenea s'a propus la art. 18 din lege un amendament înlăturând puțința pentru Casa școalelor ca să modifice bugetele ce s'ar prezenta spre aprobare și acest amendament a fost de asemenea respins, stabilindu-se astfel dreptul casei școalelor, nu numai de a priveghea dar și de a controla într'un mod efectiv administrațiunea fondurilor; Așezămintelor prevăzute la art. 16.

Având în vedere că, dreptul de priveghere și de control al Ministerului coprinde și dreptul de a cere respectarea dispozițiilor actului de fundațiune privitoare la desemnarea persoanelor chemate ca să administreze averea Așezămintelor;

Considerând că, dispozițiunile din art. 19 din lege, cari prevăd cazul unor abateri din partea Administratorilor, nu exclud posibilitatea unei intervențiuni din partea Casei școalelor în alte chestiuni de administrațiune.

Având în vedere că acest drept este prevăzut și prin art. 74 din regulamentul legii Casei Școalelor care prevede că dreptul de priveghere se exercită prin controlul actelor de administrațiune (litera b);

Dispozițiunile din regulamentul unei legi pot fi înlăturate de instanțele judecătorești, numai când sunt în contradicție cu textul legii; dar aci, nu este cazul, căci această dispozițiune nu este în contradicție nici cu textul nici cu spiritul legii, ci din contră este pe deplin în concordanță cu voința legiuitorului manifestată în Senat, într'un mod lămurit cu ocaziunea întregii discuțiuni asupra legii;

Considerând că, dar, intervențiunea este admisibilă, din ambele puncte de vedere;

Pentru aceste motive, Tribunalul, declară admisibilă în principiu cererea de intervențiune făcută de Ministerul Instrucțiunii publice și Administrațiunea Casei Școalelor;

(ss) M. Balș, Titu Magheru, Gr. M. Pherechide.

Grefier, (s) I. Măldărescu

BIBLIOGRAFII

A apărut: **Enciclopedia juridică**. Partea I, vol. I și II, cuprinzând jurisprudența română. Fiecare volum are aproape 800 pagine, de d-l F. Ciorapciu, doctor în drept, avocat al Statului. **Prețul 12 lei** fie care volum broșat, iar legat în pânză **15 lei**.

Depozit la «Curierul Judiciar».

* * *

A apărut: **Explicațiunea teoretică și practică**, a Legii și Statutelor Creditului funciar, cu jurisprudența instanțelor judecătorești, diferite legi și studii relative la creditul funciar și formularea de acte, de Gr. Vulturescu, avocat al primei societăți de credit funciar român din București. **Prețul 5 lei**.

Deposit la «Curierul Judiciar».

* * *

Rugăm stărnitor pe abonații rămași în întârziere cu plata, abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrațiunea ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matcă investite cu ștampila, Curierului Judiciar.